Program hodowli koni

rasy

huculskiej

Warszawa 2007

opracowanie

Polski Związek Hodowców Koni

00-673 Warszawa
ul. Koszykowa 60/62 m. 16
tel.: (022) 629 95 31, (022) 628 98 38
faks: (022) 628 68 79

Wszelkie prawa PZHK zastrzeżone.
Przedruk i kopiowanie materiałów zawartych
w „Programie hodowli koni rasy huculskiej" zabronione.
Druk i oprawa: Matrix.
Nakład 200 egz. Cena 5 zł w tym 22% VAT

I. Charakterystyka koni rasy huculskiej 5
II. Cel hodowlany 5
III. Wzorzec konia huculskiego 6
IV. Użytkowość 7
V. Pogłowie koni rasy huculskiej 7
VI. Metody kojarzeń 8
VII. Metody selekcji 9
VIII. Zasady wpisu do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej 10
IX. Dokumentacja hodowlana 10
X. Tryb wpisywania koni do ksiąg 12
XI. Rozród naturalny 15
XII. Rozród kontrolowany 16
XIII. Zasady oceny efektywności działania programu 16
XIV. Uwagi końcowe 17

Załącznik nr 1. Wskaźniki liczbowe pogłowia koni wpisanych do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej 19

Załącznik nr 2.Ocena wartości użytkowej koni rasy huculskiej. Regulamin próby dzielności 21

I. Wstępna polowa próba dzielności dla koni rasy huculskiej – wierzchowa lub zaprzęgowa 21
II. Zasadnicza polowa próba dzielności dla koni rasy huculskiej – wierzchowa lub zaprzęgowa 23
Szczegółowy regulamin ścieżki huculskiej 26
Szczegółowy regulamin polowej próby zaprzęgowej 33
III. Czempionat Użytkowy Koni Rasy Huculskiej 36

Załącznik nr 3. Kategoryzacja ogierów rasy huculskiej 37

I. Charakterystyka koni rasy huculskiej

Hucuły – niewielkie, prymitywne konie górskie – są jedną z najstarszych polskich ras o skonsolidowanym genotypie. Wytworzone zostały na terenie Bukowiny oraz Karpat Wschodnich tzw. Karpat Lesistych, w górnym biegu Czeremoszu, Prutu, Putilli, Mołdawy, Suszawy i Tissy. Do dnia dzisiejszego nie wiadomo jednak, jakie jest pochodzenie rasy koni huculskich. Najprawdopodobniej są potomkami różnych typów koni, takich jak: tatarskie, orientalne, arabskie, tureckie, konie Przewalskiego, a także konie z krwią norycką. Wydaje się również, że rasa ta kształtowała się głównie pod wpływem środowiska – ostrego klimatu górskiego, przy ubogiej paszy i bardzo prymitywnych warunkach bytowania.

Hodowla na Huculszczyźnie prowadzona była zawsze bardzo prymitywnie. Konie przez większą część roku przebywały na połoninach i tylko w czasie dużych mrozów i śniegów chroniły się w szałasach górskich lub brano je do stajenek przy zagrodach. W lecie żywiły się trawą, w zimie natomiast wypuszczano je do stogów siana poustawianych na połoninach, przy których pozostawały dniem i nocą. Tylko wyjątkowo w okresach ciężkiej pracy dokarmiane były owsem i kukurydzą. Bytowanie w surowych warunkach górskich, stale pod gołym niebem, ciągły ruch w terenach górzystych oraz dalekie marsze pod ciężkimi jukami – wszystko to hartowało konie przez całe pokolenia i wyrobiło w nich zdrowie, odporność, niewybredność i wielką żywotność.

II. Cel hodowlany

Główne cele hodowli koni rasy huculskiej to:

1. zachowanie unikalnego genotypu i zdolności przekazywania na potomstwo cech rasowych;
2. zachowanie określonego typu rasowego, w którym najistotniejszymi cechami rasowymi są:
   – pokrój zgodny ze standardem rasy;
   – sucha konstytucja;
   – łagodny charakter;
   – żywy temperament;
   – odporność na niekorzystne warunki środowiska;
   – małe wymagania paszowe;
   – doskonałe zdrowie;
   – długowieczność;
   – wysoka płodność;

– dobre cechy mateczne;
– wytrwałość w pracy;
– wszechstronna użytkowość.

Istotne jest również utrzymywanie tej rasy w odpowiednich dla niej warunkach żywieniowych i biotopie. Będąc bowiem koniem typowo górskim, nieprzywykłym do wygód, koń huculski sprowadzony na równiny traci swe pierwotne właściwości – przekracza pożądaną miarę i traci suchość, maksymalnie wykorzystując bogactwo pasz.

Należy utrzymać standard biometryczny koni huculskich w dotychczasowych granicach, z uwagi m.in. na niebezpieczeństwa zmiany typu.

III. Wzorzec konia huculskiego

W oparciu o analizę obecnie hodowanego w Polsce pogłowia koni huculskich został opracowany model konia rasy huculskiej. Uwzględnia on charakterystykę najczęściej występujących typów rasowych, wzorzec pokrojowy ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych wymiarów, maści i użytkowości koni.

Głowa dość ciężka o różnym profilu, szerokim czole, ale sucha, szyja średnio długa, raczej gruba, nieosadzona wysoko, tułów silny, długi, szeroki, o długich i wyjątkowo dobrze wysklepionych żebrach, kłąb niewysoki, ale wyraźnie zarysowany i dobrze umięśniony. Grzbiet długi, prosty lub nieco wklęsły, ale mocny, lędźwie długawe, szerokie i mocne, zad zaokrąglony lub nieco ścięty, bardzo mocny, często przebudowany. Pierś szeroka, łopatka ustawiona stromo, nogi krótkie, kościste bardzo mocne, o dobrze wykształconym nadgarstku i często występującej szablastości. Stawy skokowe szerokie i mocne, sprawiające przez to wrażenie dużych, kopyta o bardzo twardym i elastycznym rogu, ale niewielkie. Uzębienie mocne, wolno ścierające się. Zarówno ogiery, jak i klacze odznaczają się mocną i jędrną konstytucją, żywym temperamentem i łagodnym usposobieniem.

Umaszczenie przeważnie gniade i myszate, w różnych odcieniach, srokate, rzadziej kare lub bułane. U wszystkich koni powinna występować ciemna pręga ciągnąca się przez grzbiet oraz pręgowanie na łopatkach i nogach, natomiast niepożądane są odmiany. Do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej nie będą wpisywane ogiery z odmianami oraz o umaszczeniu kasztanowatym. Klacze maści kasztanowatej wpisywane do Księgi Stadnej muszą charakteryzować się typowymi cechami rasowymi, w tym ciemną pręgą przez grzbiet i pręgowaniem kończyn. Dopuszcza się jedynie niewielkie odmiany.

Ruch koni tej rasy, w stępie i kłusie, powinien charakteryzować się dużą dynamiką, umiarkowaną posuwistością, prawidłową kadencją. Pewne skrócenie chodów wynikające z budowy anatomicznej i warunków użytkowania, nie jest traktowane jako wada.

WZORZEC BIOMETRYCZNY RASY

– wysokość w kłębie – ogiery 135 do 145 cm, klacze 132 do 143 cm (mierzone laską zoometryczną);
– obwód klatki piersiowej – większy o co najmniej 30 cm od wysokości w kłębie, zarówno dla ogierów, jak i klaczy;
– obwód nadpęcia mierzony na lewej przedniej kończynie pod stawem nadgarstkowym w jej najcieńszym miejscu – ogiery 17 do 20 cm, klacze 16 do19 cm (z dokładnością do 0,25 cm);
– maść – wszystkie maści z wyjątkiem siwej, dereszowatej, tarantowatej i albinotycznej oraz kasztanowatej u ogierów. Powinna występować pręga przez grzbiet i pręgowanie kończyn, natomiast odmiany są niepożądane.

IV. UŻYTKOWOŚĆ

Konie huculskie charakteryzują się dużą inteligencją i wytrwałością w pracy. Nigdy nie traciły kontaktu z człowiekiem, co niewątpliwie przyczyniło się do uformowania ich charakteru i wykształciło, rzadką u innych ras, autentyczną potrzebę i chęć kontaktu z człowiekiem. Z reguły są to łagodne i pojętne zwierzęta. Dobrze traktowane szybko potrafią to docenić i tym samym odpłacić. W przeciwnym wypadku mogą stać się nerwowe, a nawet złośliwe.

Konie huculskie chętnie poruszają się kłusem, dorównując w tym dużym koniom. Są doskonałymi stępakami pod wierzch. Zwoliński pisze o wybitnej użytkowości hucuła jako konia wierzchowego i jucznego: „...objuczone 100-150 kg spokojnie przechodzą nad przepaściami, przez rwące potoki...", mają wrodzoną zdolność do przeskakiwania naturalnych przeszkód, w czasie zadymki śnieżnej kładą się i spokojnie czekają na przejaśnienie, a drewnianą kładkę na potoku sprawdzają, uderzając w nią kopytem. Wykazują dużą odwagę i samodzielność, a wysoki stopień inteligencji pozwala im na pokonanie każdej przeszkody (przeskoczenie, obejście, przeczołganie się).

V. POGŁOWIE KONI RASY HUCULSKIEJ

Konie huculskie pomimo ich niewątpliwych zalet przez całe dziesięciolecia nie wzbudzały poza terenem Huculszczyzny większego zainteresowania. Czasem wręcz władze utrudniały hodowlę koni tej rasy, nakazując kastrację wszystkich ogierów. Dopiero w końcu XIX wieku Krakowskie Towarzystwo Rolnicze i Galicyjskie Towarzystwo Gospodarcze zainteresowały się tą rasą, a to umożliwiło uchronienie pewnej liczby osobników przed przekrzyżowaniem. W 1979 roku zadecydowano o konieczności utrzymania polskiego hucuła na zasadzie zachowania dorobku kultury narodowej, ochrony ginącego reliktu przyrody oraz zabezpieczenia wartościowych cech genetycznych właściwych tej rasie.

Obserwuje się stały wzrost zainteresowania hodowlą koni huculskich. Coraz częściej zaczynają występować one na terenie całej Polski, poza właściwym dla nich biotopem (terenami górskimi). Oczywiście nadal większość klaczy tej rasy utrzymują hodowcy w okręgu rzeszowskim, krakowskim i katowickim. Przy tak małej populacji wskazane jest nawiązanie współpracy z hodowcami z Austrii, Czech, Rumunii, Słowacji, Ukrainy i Węgier dla wymiany materiału genetycznego oraz ujednolicenia działań hodowlanych. W krajach tych populacja hucułów jest dużo mniej liczna niż w Polsce. Hodowcy koni huculskich tych krajów są zainteresowani współpracą. Związki reprezentujące hodowlę koni huculskich tych krajów, w których występują hucuły, w tym także Polska, zrzeszone są w Międzynarodowej Federacji Koni Huculskich (HIF) zarejestrowanej w Brukseli.

VI. Metody kojarzeń

Hodowla koni huculskich w Polsce prowadzona jest w oparciu o 7 głównych linii męskich: Polana (Po.), Gurgula (Gu.), Górala (Go.), Hrobego (Hr.), Ousora (Ou.), Pietrosu (Pt.) i Prislopa (Pr.) oraz 14 rodzin żeńskich: (A) Agatki, (B) Bajkałki, (C) Czeremchy, (F) Wrony, (G) Gurgul, (J) Góralki nowosądeckiej, (L) Laliszki, (N) Nakonecznej, (O) Wołgi, (P) Polanki, (S) Sroczki, (T) Sekundy, (W) Wydry, (Z) Redy.

W przypadku koni huculskich podczas doboru do rozpłodu można zastosować tylko metodę hodowli w czystości rasy. Ze względu na małą populację tych koni dobór musi być tak prowadzony, by nie dopuścić do depresji inbredowej. Priorytetowym zadaniem jest zachowanie zrównoważonego stanu ilościowego istniejących linii męskich i rodzin żeńskich. W połowie poprzedniego stulecia było 17 rodzin żeńskich: obecnie w pełni reprezentowanych jest 12, dwie rodziny są zagrożone (żyją pojedyncze sztuki), natomiast pozostałe trzy rodziny przestały istnieć. Konieczne zatem jest podjęcie aktywnych działań w celu ciągłej kontroli ilości i jakości populacji.

Wiele względów przemawia za tym, aby hodowla zarodowa prowadzona była w większych stadninach i to najlepiej państwowych. Prywatna hodowla w dużym stopniu uzależniona jest jednak od upodobań prywatnych właścicieli.

Konieczne jest zachowanie ciągłości wszystkich linii męskich. Może to być związane ze zmniejszoną nieco ostrością selekcji wśród ogierów przeznaczonych do hodowli, gdyż z każdej linii powinno być co najmniej dwóch, trzech następców użytkowanych równocześnie w hodowli. Komisja kwalifikująca ogiera z danej linii do hodowli powinna mieć możliwość wyboru spośród 4-5 reproduktorów z każdej linii – razem około 40 ogierów w pokoleniu. Przy dokonywaniu wyboru ogiera z danej linii należy uwzględnić rodzinę żeńską, z której pochodzi matka ogiera, a także ocenę jego wartości użytkowej i ewentualnie jego potomstwa.

Tak samo należy dążyć do utrzymania wszystkich rodzin żeńskich.

Nie dopuszcza się kojarzeń krewniaczych w I pokoleniu pod rygorem odmówienia wpisu potomstwa do Księgi Stadnej.

VII. Metody selekcji

Selekcja powinna być prowadzona konsekwentnie i zmierzać do podstawowego celu, jakim jest remont klaczy matek oraz wyhodowanie ogierów czołowych. Najodpowiedniejsza dla koni huculskich jest metoda niezależnych poziomów brakowania polegająca na równoczesnym, lecz niezależnym selekcjonowaniu pod kątem każdej właściwości z osobna.

Selekcja prowadzona będzie indywidualnie dla każdego osobnika w trzech etapach:

– analiza rodowodowa (pochodzenie potomstwa musi być potwierdzone badaniem markerów genetycznych (DNA) dokonanym w upoważnionym laboratorium),
– selekcja na podstawie cech eksterierowych, rozwoju fizycznego i oceny charakteru. Szczególnie trudna jest selekcja źrebiąt huculskich, które w czasie swojego rozwoju zmieniają proporcje i czasami bardzo słaby źrebak może okazać się doskonałym koniem i na odwrót. Wynika to z faktu, że konie huculskie są rasą późno dojrzewającą i trzeba w tym względzie zachować dużą ostrożność.
  W ośrodkach hodowli koni huculskich organizowane będą wiosną lub jesienią przeglądy koni, w czasie których przeprowadzana będzie selekcja i brakowanie. W hodowli wielkostadnej wskazane jest, aby odbywały się one dwa razy do roku. Za organizację i przygotowanie przeglądu odpowiedzialny będzie właściciel lub kierownik ośrodka. Selekcji dokonuje podmiot prowadzący księgę,
– selekcja na podstawie wyników wartości użytkowej. Próby dzielności będą odbywać się w miejscach uznanych przez prowadzącego księgę zgodnie z warunkami „Regulaminu prób dzielności" (Załącznik nr 2).

Prowadząc selekcję, uwzględniać się będzie następujące cechy:

– typ i pokrój (w 100-pkt. skali bonitacyjnej przy wpisie do księgi oraz po ukończeniu 5. roku życia),
– pomiary biometryczne (zgodne z wzorcem rasowym, przy wpisie do księgi oraz po ukończeniu 5. roku życia),
– charakter – zachowanie się w odniesieniu do ludzi, w czasie pielęgnacji, względem innych koni, podczas użytkowania,
– zdrowie,
– płodność,
– klacze – wartości macierzyńskie,
– ogiery – wartość rozpłodowa,
– wartość użytkowa – wyniki prób dzielności przeprowadzonych zgodnie z obowiązującym „Regulaminem prób dzielności dla koni rasy huculskiej" (Załącznik nr 2), kategoryzacja ogierów (Załącznik nr 3).

VIII. Zasady wpisu do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej

1. Dla koni rasy huculskiej prowadzi się wyłącznie część główną księgi (G), która jest księgą zamkniętą.
2. Do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej wpisuje się ogiery i klacze, pochodzące, co najmniej od czterech pokoleń przodków wpisanych do polskiej Księgi Stadnej koni rasy huculskiej lub odpowiedniej księgi zagranicznej.
3. Do Księgi Stadnej mogą być wpisane ogiery i klacze, które powinny:
   a) posiadać rodowód odpowiadający warunkom określonym w Księdze Stadnej,
   b) zostać zidentyfikowane po urodzeniu według warunków określonych dla Księgi Stadnej,
   c) być poddawane ocenie wartości użytkowej.

IX. Dokumentacja hodowlana

1. Dokumentację hodowlaną stanowią:
   a) Dokumenty związane z prowadzeniem ksiąg:
      – Karta klaczy wpisanej do księgi stadnej,
      – Karta ogiera wpisanego do księgi stadnej,
      – Świadectwo wpisania klaczy do księgi stadnej,
      – Świadectwo wpisania ogiera do księgi stadnej,
      – Paszport konia.
   b) Dokumenty związane z rozrodem koni:
      – Świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy,
      – Protokół z przeglądu ogierów dopuszczonych do rozrodu na terenie województwa.
2. Księga jest prowadzona systemem kartotekowym i zawiera: numer wpisu i symbol księgi rasowej, płeć, nazwę, datę urodzenia, maść i odmiany oraz inne znaki identyfikacyjne, wymiary, rodowód (minimum cztery pokolenia), numer badania na potwierdzenie pochodzenia, dane dotyczące hodowcy i właściciela, wyniki oceny wartości użytkowej i hodowlanej.
3. Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum wieczyście.
4. Prowadzący księgę wydaje drukiem księgę stadną.
5. Źrebięta zalicza się do rocznika roku urodzenia, z wyjątkiem źrebiąt urodzonych w IV kwartale przed 1 stycznia 2008 r., które zalicza się do rocznika roku następnego.
6. Prowadzący księgę powołuje 5-osobową Komisję Księgi Stadnej koni rasy huculskiej. Komisja reprezentuje hodowców koni tej rasy. W jej skład powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania koni rasy huculskiej. Do ważności podejmowanych przez Komisję decyzji wymagana jest obecność przynajmniej trzech jej członków.

Zadaniem komisji jest:

– kontrolowanie prawidłowości wpisu koni do ksiąg i rozstrzyganie spornych kwestii,
– wydawanie decyzji o wpisaniu ogiera do księgi,
– wydawanie zgody na zastosowanie sztucznego unasienniania lub embriotransferu,
– kontrolowanie i ocena efektywności działania programu hodowlanego,
– w miarę potrzeb wnioskowanie do ministra rolnictwa o wprowadzanie zmian w programie hodowlanym.

7. „Paszport konia" jest podstawowym dokumentem stwierdzającym pochodzenie konia wydawanym przez prowadzącego księgę na podstawie „Zgłoszenia konia do rejestru" z załączonym „Świadectwem pokrycia/unasienniania klaczy".
8. „Świadectwo pokrycia klaczy" – źródłowy dokument hodowlany – na pierwszej stronie wypełniane jest przez posiadacza ogiera dopuszczonego do rozrodu. Na odwrocie zamieszcza się opis źrebięcia dokonany przez upoważnioną osobę.
9. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju należy przy opisie źrebięcia urodzonego w Polsce przedstawić „Świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy", rodowód wraz z symbolem księgi rasowej oraz dokument stwierdzający dopuszczenie ogiera do rozrodu w kraju, w którym klacz została pokryta.
10. Właściciel klaczy powinien otrzymać z PZHK dokument stwierdzający, że ogier (nasienie), którym została pokryta (unasienniona) dana klacz, może być dopuszczony do doskonalenia koni rasy huculskiej. Wszystkie wymagane dokumenty dotyczące ogiera/nasienia ogiera powinny trafić do PZHK, który wystawia dokument z pozytywną lub negatywną odpowiedzią dotyczącą możliwości wpisania potomstwa do polskiej Księgi Stadnej.
11. Znajdujące się na odwrocie „Świadectwa pokrycia/unasienniania klaczy" „Poświadczenie urodzenia źrebięcia" wypełnia upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista. W/w poświadczenie nie zastępuje „Paszportu konia" i nie jest dokumentem uwzględnianym przy wpisie konia do księgi.
12. Obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia badaniem markerów genetycznych (DNA) wykonanym na koszt hodowcy w upoważnionym laboratorium już u źrebiąt przy matkach przed wydaniem dokumentu identyfikacyjnego.
13. Prowadzący księgę wydaje hodowcy „Paszport konia", a po wpisaniu konia do księgi – „Świadectwo wpisania klaczy do księgi" lub „Świadectwo wpisania ogiera do księgi". Do wymienionych świadectw należy wpisać numer identyfikacyjny konia oraz opatrzyć je pieczęcią z informacją w języku polskim, angielskim i niemieckim: „Dokument ważny tylko w Polsce".
14. Przy wystawianiu „Paszportu konia" przyjmuje się zasadę, że pierwsza litera nazwy źrebięcia jest taka sama jak litera przypisana linii żeńskiej, z której pochodzi matka nazywanego konia, według schematu:

– A – Agatka
– B – Bajkałka
– C – Czeremcha
– F – Wrona
– G – Gurgul
– J – Jagoda
– L – Liszka
– N – Nakoneczna
– O – Wołga
– P – Polanka
– S – Sroczka
– T – Sekunda
– W – Wydra
– Z – Reda,
– dla koni sprowadzanych z zagranicy:
  – D – konie z linii wywodzących się z Czech
  – K – konie z linii wywodzących się ze Słowacji
  – M – konie z linii wywodzących się z Węgier
  – R – konie z linii wywodzących się z Rumunii.

15. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych prowadzący księgę może na pisemny wniosek właściciela wydać duplikat. Można wydać tylko jeden duplikat każdego ze świadectw.

X. Tryb wpisywania koni do ksiąg

1. Wpisu do ksiąg dokonuje upoważniony specjalista posiadający co najmniej dwuletni staż pracy w hodowli koni i upoważnienie wydane przez prowadzącego księgę.
2. Wpisu ogierów i klaczy do księgi dokonuje się na pisemny wniosek właściciela.
3. Kwalifikacja młodych ogierów odbywa się na corocznie organizowanych przeglądach. Właściciele ogierów zobowiązani są do przesłania zgłoszeń do poszczególnych OZHK/WZHK w terminie do 15 lipca każdego roku. Terminy i miejsca kwalifikacji ogierów ustala i zatwierdza Komisja Księgi Stadnej. Komisję oceny ogierów powołuje właściwy dla miejsca przeglądu kierownik OZHK/WZHK. W jej skład wchodzi co najmniej 2 członków Komisji Księgi Stadnej. Obowiązujący corocznie czas kwalifikacji ustala się na okres od 15 sierpnia do 30 listopada. Minimalna liczba ogierów przedstawionych do kwalifikacji – 5 sztuk.
4. Ogiery i klacze wpisane do księgi powinny:
   a) posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy cechy,
   b) wykazać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,

c) ogiery ukończyć 30 miesięcy, uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 78 pkt. bonitacyjnych, zaliczyć wstępną próbę polową,

d) klacze ukończyć 30 miesięcy, być pokryte lub urodzić jedno zarejestrowane źrebię, uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 74 pkt. bonitacyjne, zaliczyć wstępną próbę polową.

Klacze powinny być kryte nie wcześniej niż po ukończeniu 30 miesięcy, potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie ma prawa wpisu do Księgi Stadnej. Przepis obowiązuje od 1 stycznia 2008 r.

5. Zdrowie ocenia się na podstawie oględzin konia. W przypadku podejrzenia o schorzenie dokonujący oceny konia powinien zażądać przedstawienia świadectwa zdrowia konia wystawionego przez lekarza weterynarii.

Na ocenę budowy i rozwoju konia składa się wynik 3 pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena pokroju wyrażona w punktach bonitacyjnych. Budowę, rozwój i ruch konia ocenia się według skali 100-punktowej przyznając za:

– typ	-	do 15 pkt.
– głowę i szyję	-	do 5 pkt.
– kłodę	-	do 15 pkt.
– kończyny przednie	-	do 10 pkt.
– kończyny tylne	-	do 10 pkt.
– kopyta	-	do 10 pkt.
– ruch (stęp i kłus)	-	do 20 pkt. (10+10)
– wygląd ogólny	-	do 15 pkt.

Po ukończeniu 5. roku życia ogiery i klacze huculskie podlegają obowiązkowej weryfikacji pomiarów. Jeżeli nie spełniają w tym względzie wzorca rasowego zapisanego w programie hodowlanym dla koni rasy huculskiej, zostają pozbawione od tego momentu prawa użytkowania w rozrodzie i wpisu do księgi ich potomstwa.

6. Minimalne wymagania dotyczące próby dzielności warunkujące wpis ogiera i klaczy do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej:

Warunkiem wpisania ogiera i klaczy do Księgi Stadnej jest zaliczenie wstępnej próby polowej. Ogiery po zaliczeniu wstępnej próby polowej (wierzchowej lub zaprzęgowej) są wpisywane do księgi, ale muszą obligatoryjnie do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 5 lat, zaliczyć z wynikiem pozytywnym zasadniczą polową próbę dzielności zgodnie z „Regulaminem prób dzielności dla koni rasy huculskiej" – Załącznik nr 2 (ocena płytowa oraz ścieżka lub zaprzęg). Niezaliczenie próby w w/w czasie spowoduje pozbawienie ogiera od tego momentu prawa użytkowania w rozrodzie i wpisu do księgi jego potomstwa. Do momentu zdania próby zasadniczej dopuszcza się krycie przez takiego ogiera maks. 3 klaczy w sezonie.

7. Do ksiąg nie mogą być wpisane konie, u których stwierdzono:
   a) obustronną ślepotę,
   b) nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowaty lub szczupaczy zgryz),
   c) jedno lub obustronne wnętrostwo,
   d) szpat kostny

   oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny.
8. Przed wpisaniem konia do księgi należy:
   a) sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) przez porównanie zgodności danych zawartych w „Paszporcie konia", szczególnie opisu maści, odmian, wieku oraz innych znaków identyfikacyjnych ze stanem faktycznym. Opis maści i odmian powinien być przeprowadzony przed odsadzeniem źrebięcia od matki. Dla celów identyfikacji konie mogą być znakowane za pomocą elektronicznych nośników informacji (czipów),
   b) sprawdzić prawidłowość rozwoju i stwierdzić brak objawów chorobowych,
   c) wykonać podstawowe pomiary konia,
   d) przeprowadzić ocenę budowy,
   e) poddać konia próbie dzielności,
   f) przy wpisie konia polskiej hodowli sprawdzić, czy wywodzi się on od jednej z 14 uznanych linii żeńskich,
   g) przy wpisie pokrytych klaczy sprawdzić „Świadectwo pokrycia/ unasienniania klaczy", pożądane jest przedstawienie potwierdzenia badania źrebności wystawionego przez lekarza weterynarii;
   h) nadać numer właściwej księgi.
9. Wszystkie osobniki sprowadzone z zagranicy oraz urodzone w Polsce po ogierach zagranicznych przed otrzymaniem zgody na wpis do polskiej Księgi Stadnej muszą być poddane bardzo szczegółowej weryfikacji. W innych krajach nie było do tej pory tak rygorystycznych zasad wpisu i nie wszystkie kraje posiadają Księgę Stadną. W wielu rodowodach koni, które uznawane są za granicą za huculskie, znajdują się różne mieszanki rasowe, dlatego też każdy koń sprowadzony z zagranicy musi mieć pochodzenie pisemnie uwierzytelnione przez Komisję Księgi Stadnej (także co najmniej do czwartego pokolenia).
10. Wnioski o dopuszczenie ogierów sprowadzonych z zagranicy do użycia w rasie huculskiej należy składać przed sezonem kopulacyjnym, najpóźniej do 31 stycznia. Wnioski złożone po tym terminie będą rozpatrywane po pokryciu przez właściciela kosztów pracy Komisji Księgi Stadnej.
11. Ogiery i klacze sprowadzone z zagranicy powinny:
    a) być przydatne do osiągnięcia celu hodowlanego,

b) być poddane ocenie wartości użytkowej. Jeżeli ocena nie została przeprowadzona w kraju pochodzenia, musi ona być dokonana w Polsce,
c) ogiery być dopuszczone do rozrodu w kraju pochodzenia. W przypadku sprowadzenia z zagranicy osobników przed uzyskaniem wpisu do ksiąg, muszą one posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg, a w Polsce uzyskać wpis do księgi na ogólnych zasadach za zgodą Komisji Księgi Stadnej,
d) klacze być wpisane do księgi kraju pochodzenia. W przypadku sprowadzenia z zagranicy klaczy niewpisanej do księgi, posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzi ona po rodzicach wpisanych do ksiąg i uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach za zgodą Komisji Księgi Stadnej.

12. Sztuczne unasiennianie i embriotransfer zarodków u koni rasy huculskiej są dopuszczane tylko w szczególnych sytuacjach, po każdorazowym uzyskaniu pisemnej zgody Komisji Księgi Stadnej.
13. W przypadku wydania zgody na zastosowanie sztucznego unasienniania przez Komisję Księgi Stadnej:
    a) Właściciel nasienia ogiera po dokonaniu zabiegu sztucznego unasienniania wystawia „Świadectwo unasienniania klaczy". Jeżeli właściciel nasienia nie jest właścicielem ogiera dawcy, dokonujący zabiegu sztucznego unasienniania przesyła fotokopię „Świadectwa unasienniania klaczy" właścicielowi ogiera.
    b) Klacz poddawana zabiegowi sztucznego unasienniania nasieniem mrożonym przed urodzeniem źrebięcia musi mieć wykonane badanie markerów DNA. W przypadku klaczy wpisanych do księgi przed 1 stycznia 2007 r. klacze te muszą mieć określone co najmniej grupy krwi.

XI. Rozród naturalny

Niezależnie od stosowanych praktyk organizacji rozrodu, tzn. czy jest to krycie naturalne zarówno w warunkach kontrolowanych, jak też w tabunie, czy też wprowadza się elementy biotechniki, powinny być spełnione następujące warunki zarówno w stosunku do samca, jak i samicy:

1. Ogiery:
    a) Przed uzyskaniem wpisu do księgi – zaleca się przeprowadzenie oceny przydatności do rozrodu w oparciu o stosowane badania kompleksowe (Bielański 1966) oraz testy laboratoryjne mówiące o biologicznej wartości nasienia;
    b) Ogiery dorosłe – analogicznie zaleca się przeprowadzenie badania po każdym sezonie rozrodczym celem wyizolowania osobników, u których w okresie sezonu mogły wystąpić zmiany warunkujące obniżoną płodność. Wszystkie ogiery powinny posiadać kompletne badania sanitarne oraz wykonane badania mar-

kerów DNA. W przypadku ogierów wpisanych do księgi przed 1 stycznia 2007 r. ogiery te muszą mieć określone co najmniej grupy krwi.

2. Klacze – poza aspektem genetycznym i doborem wynikającym ze względów hodowlanych klacze przeznaczone do rozrodu zaleca się badać klinicznie zarówno palpacyjnie, jak i przy użyciu USG celem stwierdzenia prawidłowości budowy i funkcji układu rozrodczego. Tylko na tej drodze można eliminować klacze, które do rozrodu się nie kwalifikują. Również przy zastosowaniu takich praktyk można wyłonić klacze, które mają trudności z zaźrebieniem lub są chore i wymagają leczenia.

XII. Rozród kontrolowany

Pod tym terminem rozumie się pełny nadzór nad stadem, włączając elementy podstawowe omówione w poprzednim rozdziale (ogiery i klacze), lecz poszerzonym o kontrolę okresu rui klaczy, jej badanie w zakresie stanu dróg rodnych i zmian fizjologicznych, które w tym okresie występują, oraz podjęcie decyzji o momencie stanówki, a także nadzór nad jej przebiegiem, aż do momentu zaźrebienia i badania wczesnej ciąży.

W tym względzie rozważyć trzeba dwie możliwości:

1. Zastosowanie krycia naturalnego według ustalonego schematu (ogólnie przyjęte zasady).
2. Zastosowanie biotechniki – sztuczne unasienianie nasieniem o przedłużonym przeżywaniu lub zamrożonym, w przypadkach dopuszczonych przez Komisję Księgi Stadnej.

Ze względu na tak nieliczną populację uważa się za konieczne stworzenie banku nasienia ogierów z każdego rodu męskiego oraz komórek jajowych i zarodków pochodzących od klaczy reprezentujących wszystkie rodziny żeńskie.

XIII. Zasady oceny efektywności działania programu

1. Efektywność realizacji programu ocenia Komisja Księgi Stadnej, do której powołuje się uznane autorytety hodowlane z dziedziny hodowli i użytkowania rasy.
2. Efektywność realizacji programu sprawdzana jest poprzez:
   - badanie wysokości i trybu przyznawania dotacji na działalność hodowlaną (w cyklu rocznym),
   - sprawdzanie prawidłowości,
   - prowadzenie dokumentacji hodowlanej,
   - oceny wartości użytkowej (w cyklu rocznym),
   - badanie skuteczności i zasięgu akcji promocyjnej dla koni tej rasy,
   - zbadanie stabilizacji pożądanych cech w tej rasie po 5 latach od wejścia w życie programu, na podstawie prowadzonej oceny wartości użytkowej.

XIV. Uwagi końcowe

Duże znaczenie, jak w każdej hodowli, mają następujące czynniki niebędące przedmiotem rozważań w niniejszym programie. Należy grupie tych koni zapewnić: właściwe żywienie i pojenie, odpowiednie pomieszczenia, prawidłową pielęgnację ze szczególnym uwzględnieniem kopyt, opiekę lekarsko-weterynaryjną i kontynuować właściwy system wychowu. Proponowany program hodowli koni huculskich, a zwłaszcza planowany system kojarzeń zastosowany w praktyce, pozwoli uniknąć pojawienia się depresji inbredowej i pozwoli na rozwój hodowli koni tej rasy, pod warunkiem że będzie on przez hodowców rygorystycznie przestrzegany.

Załącznik nr 1.

Wskaźniki liczbowe pogłowia koni wpisanych do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej

Klacze wpisane do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	307	346	402	435	515	579	574	790

Ogiery wpisane do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	71	72	90	93	99	105	120	137

Klacze młode wpisane do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	-	63	72	72	80	79	148	146

Ogiery młode wpisane do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	-	15	13	11	20	28	24	23

Opisane klaczki spełniające warunki wpisu do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	-	116	117	122	141	157	190	201

Opisane ogierki spełniające warunki wpisu do księgi								
Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	-	112	131	160	144	171	146	157

Załącznik nr 2.
Ocena wartości użytkowej koni rasy huculskiej. Regulamin próby dzielności

Do próby dzielności mogą przystąpić ogiery i klacze rasy huculskiej spełniające warunki wpisu do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej.

I. Wstępna polowa próba dzielności dla koni rasy huculskiej – wierzchowa lub zaprzęgowa

1. Warunkiem wpisania ogiera i klaczy do Księgi Stadnej koni rasy huculskiej jest zaliczenie wstępnej polowej próby dzielności.
2. Minimalny wiek ogiera i klaczy rasy huculskiej dopuszczający do przystąpienia do wstępnej próby polowej to ukończone 30 miesięcy życia.
3. Zalecana minimalna liczba koni wymagana do przeprowadzenia próby to minimum 3 sztuki ogierów lub klaczy poddawanych próbie.
4. Próba polowa wstępna może być przeprowadzana pod siodłem lub w zaprzęgu. Ogier lub klacz poddawane próbie są siodłane, kiełznane lub oprzęgane w obecności komisji przeprowadzającej próbę. Próba polowa wstępna zaprzęgowa przeprowadzana jest w lekkim ogumionym pojeździe z dwoma dyszelkami o wadze, wraz z powożącym, od 100 do 150% masy ciała ocenianego konia. Pomoce (palcat, bat) dopuszczone tylko w minimalnym zakresie. Ostrogi niedozwolone. Jeździec obowiązkowo musi mieć twarde ochronne nakrycie głowy z trzypunktowym zapięciem i buty z obcasem.
5. W próbie polowej wstępnej przeprowadzanej zarówno pod siodłem, jak i w zaprzęgu, koń pokonuje dystans dwa razy po około 150-200 m, po trasie o naturalnym podłożu (ziemnym lub trawiastym): stępem, a następnie w drugim nawrocie kłusem. Komisja ocenia również stanie w miejscu, sposób ruszania i zatrzymania oraz sposób reakcji konia na wodze lub lejce, jego posłuszeństwo i charakter.
6. Ze względów bezpieczeństwa na trasie podczas oceny może znajdować się tylko jeden koń.
7. Zachowanie się konia podczas całego przebiegu próby, zarówno przeprowadzanej pod siodłem, jak i w zaprzęgu, oceniane jest, w zależności od wykonywania wymaganych próbą czynności, w skali 10-punktowej oddzielnie dla stępa i kłusa.
8. Wynikiem końcowym są dwie oceny, pierwsza za przebieg próby w stępie i druga za przebieg próby w kłusie.
9. Stosowana skala ocen za przebieg próby:

   10 pkt – z łatwością, bezbłędnie, w sposób płynny, w linii prostej po wytyczonej trasie;

9 pkt – z łatwością, z drobnymi błędami, w sposób płynny, ale zdarza się nieregularność chodów;
8 pkt – z drobnymi zahamowaniami, mniej płynnie, trudności w utrzymaniu linii prostej;
7 pkt – reakcja na wodze i lejce z oporami, ale zadanie wykonane w całości;
6 pkt – z trudnościami, po 1-2 nieudanych próbach, ale wykonane w całości;
5 pkt – dużymi oporami, po 3 próbach, wykonane w całości;
4 pkt – z dużymi oporami, po więcej niż 3 nieudanych próbach, konieczna pomoc drugiej osoby;
3 pkt – z dużymi oporami, po więcej niż 3 nieudanych próbach, konieczna pomoc drugiej osoby, zadanie niewykonane w całości;
2 pkt – z dużymi oporami, po więcej niż 3 nieudanych próbach, mimo pomocy drugiej osoby niewykonanie zadania;
1 pkt – niemożliwe do wykonania wskutek oporu lub niebezpiecznych reakcji konia.

10. Warunkiem zaliczenia próby polowej wstępnej jest uzyskanie wyniku co najmniej 6 punktów w stępie i co najmniej 6 punktów w kłusie pod wierzchem lub w zaprzęgu. Próbę można powtórzyć jednokrotnie, po co najmniej jednomiesięcznym ponownym przygotowaniu konia.

Trasa przebiegu próby wynosi 150-200 m w dwóch równoległych odcinkach po 75-100 m. Ocena dokonywana jest w dwóch nawrotach. Najpierw cały dystans koń z jeźdźcem lub z zaprzęgiem pokonuje stępem, a następnie po tej samej trasie kłusem.

SCHEMAT TRASY WSTĘPNEJ POLOWEJ PRÓBY DZIELNOŚCI POD JEŹDŹCEM LUB W ZAPRZĘGU – STĘP

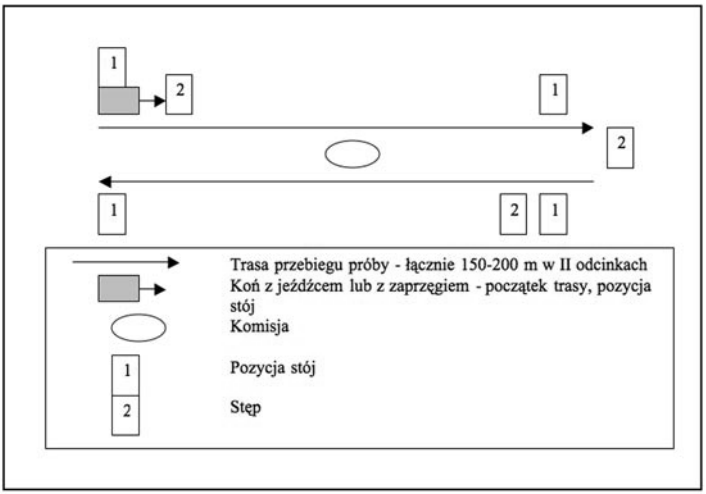

Ocena rozpoczyna się na sygnał sędziego z pozycji stój (1). Następnie koń przechodzi do stępa (2), przed końcem I odcinka trasy (75-100 m) zatrzymuje się – pozycja stój (1). Następnie rusza stępem (2), zawraca i ponownie zatrzymuje się – pozycja stój (1). Następnie rusza stępem (2). Ocena w stępie kończy się zatrzymaniem na końcu II odcinka trasy na wprost – pozycja stój (1). Koń zawraca stępem i zatrzymuje się, czekając na sygnał sędziego do rozpoczęcia oceny w kłusie.

SCHEMAT TRASY WSTĘPNEJ POLOWEJ PRÓBY DZIELNOŚCI POD JEŹDŹCEM LUB W ZAPRZĘGU – KŁUS

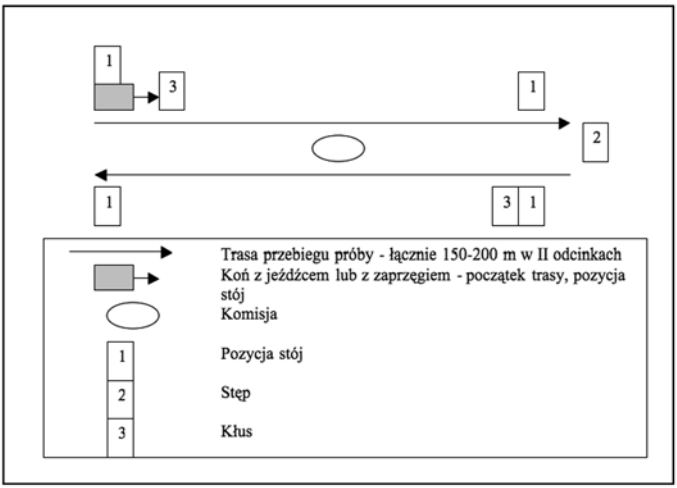

Ocena rozpoczyna się na sygnał sędziego z pozycji stój (1). Następnie koń po krótkim stępie przechodzi do kłusa (3), przed końcem I odcinka trasy (75-100 m) zatrzymuje się – pozycja stój (1). Następnie rusza stępem (2), zawraca i ponownie zatrzymuje się – pozycja stój (1). Znów po krótkim stępie przechodzi do kłusa (3). Ocena kończy się spokojnym zatrzymaniem na końcu II odcinka trasy na wprost – pozycja stój (1).

II. ZASADNICZA POLOWA PRÓBA DZIELNOŚCI DLA KONI RASY HUCULSKIEJ – WIERZCHOWA LUB ZAPRZĘGOWA

1. Minimalny wymagany wiek koni rasy huculskiej (ogierów i klaczy) przystępujących do zasadniczej polowej próby dzielności – ukończone 36 miesięcy życia i zaliczona z wynikiem pozytywnym polowa próba wstępna. Ogólny stan zdrowia oceniany jest przez lekarza weterynarii i on decyduje o dopuszczeniu konia do udziału w próbach.
2. Minimalna liczba koni (ogierów, klaczy, wałachów) potrzebna do przeprowadzenia próby dzielności – 5 szt., w tym co najmniej 3 szt. ogierów poddawanych próbie lub

3 szt. klaczy poddawanych próbie. Pozostałe 2 konie to mogą być wałachy 3-letnie i starsze, które ze względu na szacowanie wartości hodowlanej rodziców (ogierów i klaczy) dopuszcza się do udziału w próbie.

3. Próba polowa zasadnicza może być przeprowadzana pod siodłem lub w zaprzęgu. W skład zasadniczej polowej próby wierzchowej wchodzą: ocena eksterieru i próba terenowa – ścieżka huculska, natomiast w skład zasadniczej polowej próby zaprzęgowej wchodzą: ocena eksterieru i alternatywna dla ścieżki huculskiej polowa próba zaprzęgowa.
4. Ocena eksterieru – ocena typu, budowy, ruchu i ogólnego wrażenia. Maksymalna ilość punktów bonif. możliwych do zdobycia w tej konkurencji to 50.
5. Ścieżka huculska – jako sprawdzian umiejętności pokonywania naturalnych i sztucznych przeszkód terenowych, odwagi, zdolności, posłuszeństwa i treningu konia. Dla zawodnika jest to próba jazdy w zadanym tempie i umiejętności prowadzenia konia w trudnym terenie. Maksymalna ilość punktów bonif. możliwych do zdobycia w tej konkurencji to 80.
6. Polowa próba zaprzęgowa – próba alternatywna dla ścieżki huculskiej. Sprawdzian posłuszeństwa, zręczności i sprawności konia oraz umiejętności powożącego. Maksymalna ilość punktów bonifikacyjnych możliwych do zdobycia w tej konkurencji to 80.
7. Organizator jest zobowiązany uzyskać zgodę prowadzącego księgę (PZHK) na przeprowadzenie próby dzielności.
8. Komisja Sędziowska (min. 3 osoby) jest powoływana i zatwierdzana przez prowadzącego księgę w porozumieniu z organizatorem.
9. Organizator jest zobowiązany do przygotowania trasy i przeszkód zgodnie z regulaminem oraz do zapewnienia bezpieczeństwa koniom i jeźdźcom podczas przebiegu próby dzielności.
10. Komisja Sędziowska jest zobowiązana do zatwierdzenia trasy i przeszkód, przeprowadzenia próby dzielności zgodnie z regulaminem i sporządzenia protokołów wyników oceny zgodnie z załączonymi wzorami.

Ocena eksterieru (ocena płytowa) – czempionat hodowlany

Koń oceniany jest przez komisję:

– w pozycji stój na płycie za: typ, pokrój, ogólną pielęgnację, kondycję i przygotowanie do pokazu.
  Teren pod płytę powinien być równy, a w przypadku podłoża trawiastego wykoszony na wysokość 3 cm. Podczas oceny prezentujący konia powinien podać dokładny wiek konia, w przypadku klaczy liczbę urodzonych źrebiąt, a także, jeżeli klacz jest źrebna, kolejny miesiąc ciąży.
– w ruchu na ringu pokazowym (trójkąt o wym. 30 x 40 x 30 m) ocena za stęp i kłus.

Prezenter z koniem pokonują całą trasę trójkąta dwa razy. Raz stępem, drugi raz kłusem. Ocena kończy się postawieniem konia w pozycji stój przed komisją. W przypadku wątpliwości w ocenie komisja może prosić o powtórzenie pokazu.

Szczegółowa ocena dokonywana jest w skali od 0-10 pkt. bonif.:

typ	maks. 10 pkt. bonif.
pokrój	maks. 10 pkt. bonif.
stęp	maks. 10 pkt. bonif.
kłus	maks. 10 pkt. bonif.
ogólna kondycja i pielęgnacja	maks. 10 pkt. bonif.
razem maksymalna ilość	50 pkt. bonif.

Ostateczna ocena eksterieru każdego konia jest średnią z sumy niezależnych ocen przyznanych przez wszystkich sędziów za wymienione cechy.

SCHEMAT OCENY EKSTERIERU

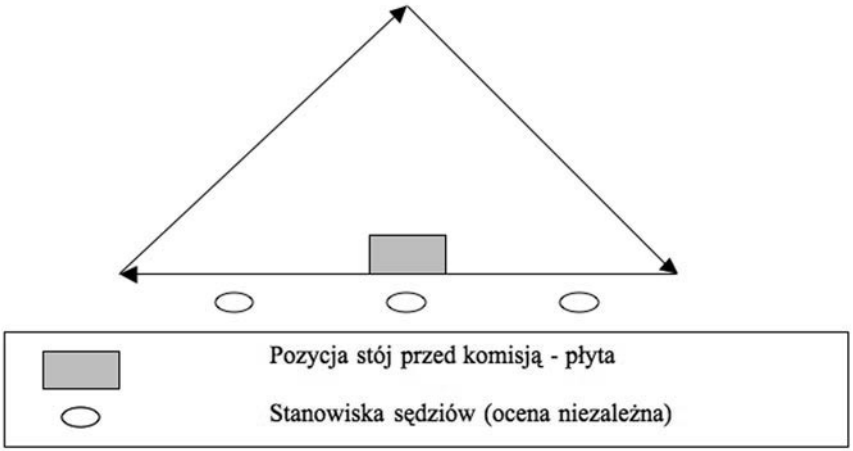

SZCZEGÓŁOWY REGULAMIN ŚCIEŻKI HUCULSKIEJ

§ 1

1. Ścieżka huculska rozgrywana jest na dystansie od 1500 do 2000 m na 16 przeszkodach. Dokładny dystans, tempo, norma czasu, kolejność przeszkód oraz punkty bonifikacyjne za prawidłowe pokonanie przeszkód podawane są przez Komisję Sędziowską na odprawie technicznej przed rozgrywaną konkurencją, po uwzględnieniu konfiguracji terenu, rodzaju podłoża i warunków pogodowych.
2. Trasa przebiegu ścieżki zawsze zawiera 16 ponumerowanych naturalnych lub sztucznych przeszkód, w tym 12 jest ustalonych i obowiązkowych do postawienia (Wykaz przeszkód obowiązkowych), pozostałe 4 przeszkody są wybierane z Listy przeszkód dowolnych.
3. Minimalna odległość między przeszkodami wynosi 30 m.

§ 2

1. Każda przeszkoda od strony najazdu i wyjazdu z przeszkody oznaczona jest dwiema tyczkami z chorągiewkami, białą po lewej, a czerwoną po prawej stronie przeszkody (łącznie cztery tyczki z chorągiewkami na każdą przeszkodę), wyznaczającymi obszar przeszkody, oraz kolejnym numerem umieszczonym na tyczce przy czerwonej chorągiewce od strony najazdu na przeszkodę.
2. Linię startu i mety wyznacza para tyczek z celownikami (biały po lewej i czerwony po prawej stronie).
3. Trasa przejazdu powinna być dokładnie wytyczona, w miejscach wątpliwych powinny być umieszczone tyczki z czerwonymi chorągiewkami. Zawodnik zobowiązany jest do przejechania dokładnie całego dystansu trasy.
4. Zawodnik startuje z pozycji stój na sygnał podany przez sędziego startowego. Czas jest mierzony od momentu, gdy koń piersiami przetnie linię celowników startu, do chwili, gdy koń piersiami przetnie linię celowników mety.
5. Zawodnicy startują w odstępach czasu ustalonych przez Komisję Sędziowską (szczegółowa lista startów podana przed rozpoczęciem konkurencji). Ze względów bezpieczeństwa w przypadku ogierów podczas przejazdu ścieżki na trasie może znajdować się tylko jeden ogier. W przypadku klaczy komisja może zadecydować o starcie następnej klaczy, zanim ukończy przebieg poprzednia, ale z zachowaniem wszelkich środków ostrożności. W przypadku spotkania się zawodników przed tą samą przeszkodą pierwszeństwo w pokonaniu przeszkody ma ten zawodnik, który wystartował później.

6. Zawodnik na koniu pokonuje trasę w ustalonej normie czasu i tempie od 140-220 m/min, podanym na odprawie technicznej.
7. Na 16 ustawionych przeszkód na trasie dopuszcza się ominięcie (przejechanie obok) maks. 3 przeszkód.
8. Podwójna odmowa i następnie objechanie tej samej przeszkody liczone jest jako dozwolone ominięcie.
9. W przypadku przeszkody, której ominięcie (przejechanie obok) będzie niemożliwe, musi być wytyczona dodatkowa trasa, po której zawodnik, w przypadku decyzji o ominięciu takiej przeszkody, będzie mógł przejechać tak, aby zachować dystans ścieżki.
10. Przeszkody mogą być pokonywane chodem dowolnym, ale dostosowanym do trudności przeszkody i umiejętności jeźdźca.
11. Przejazd trasy chodem dowolnym, z wyjątkiem odcinków trasy między trzema ostatnimi przeszkodami, które muszą być pokonywane tylko kłusem, po najkrótszej trasie do mety.
12. Rząd może być dowolny, jednak pod warunkiem, że żadna jego część nie spowoduje skaleczeń konia.
13. Jeździec obowiązkowo musi mieć ochronne twarde nakrycie głowy z trzypunktowym zapięciem i buty z obcasem.
14. Dopuszcza się za zgodą lekarza weterynarii udział w ścieżce klaczy ze źrebiętami.

§ 3

Przy maksymalnej w tej konkurencji możliwej punktacji – 80 pkt, przy 16 przeszkodach średnio za każdą wypada 5 pkt. Komisja Sędziowska w zależności od trudności przeszkody i jej usytuowania w terenie oraz warunków pogodowych może zróżnicować punktację od 2 do 8 pkt. za przeszkodę, ale tak, aby ogólna suma za prawidłowe pokonanie 16 przeszkód wynosiła 80 pkt.

Punkty bonifikacyjne zawodnik uzyskuje za prawidłowe pokonanie przeszkody (wjazd na przeszkodę między tyczkami z chorągiewkami i opuszczenie przeszkody między tyczkami z chorągiewkami). Rozbudowanie przeszkody, wyjechanie poza obszar przeszkody lub nieprzejechanie przeszkody w całości (opuszczenie przed tyczkami z chorągiewkami) – 0 pkt. bonif.

Wykaz przeszkód zatwierdzonych do ustawienia na trasie

(literą „O" zaznaczono 12 przeszkód obowiązkowych, które należy uwzględnić w przebiegu trasy każdej ścieżki; literą „D" zaznaczono przeszkody dodatkowe, spośród których wybiera się cztery pozostałe przeszkody)

I. Wykaz przeszkód obowiązkowych do wybudowania na trasie

O – KŁADKA NAD ROWEM SUCHYM LUB Z WODĄ

Konstrukcja kładki z drewna, nawierzchnia szorstka (niedopuszczalna jest konstrukcja ażurowa). Konstrukcja całości powinna być sztywna w każdej płaszczyźnie i umocowana do podłoża w sposób uniemożliwiający jakiekolwiek przemieszczanie. Maks. ugięcie pod ciężarem konia z jeźdźcem nie większe niż 5 cm.

Wymiary kładki: długość 3-4 m, szerokość 0,8 m, grubość zapewniająca sztywność na całej długości min. 5 cm. Wysokość od dna podłoża do kładki 0,8 m. Szerokość rowu (tam gdzie oparta jest kładka) 2-3 m, długość rowu min. 3 m. Na terenie pod i obok kładki nie mogą leżeć żadne ostre przedmioty, kamienie, belki, gałęzie itp.

O – STROMY ZJAZD

Stok naturalny lub sztuczny o podłożu pozbawionym ostrych kamieni i innych przedmiotów. Podłoże nie powinno być nadmiernie sypkie lub błotniste.

Wymiary: długość mierzona po stoku 4-12 m (w terenie naturalnym może być dłuższa) nachylenie 30-45 stopni, szerokość trasy min. 1,5-2 m.

O – RÓWNOWAŻNIA

Konstrukcja kładki z drewna, nawierzchnia szorstka (niedopuszczalna jest konstrukcja ażurowa).

Wymiary kładki: długość 4 m, szerokość 1 m, grubość zapewniająca sztywność na całej długości min. 5 cm. Średnica belki, na której oparta jest równoważnia min. 25-30 cm, długość min. 1 m.

O – STROMY WYJAZD

Stok naturalny lub sztuczny o podłożu pozbawionym ostrych kamieni i innych przedmiotów. Podłoże nie powinno być nadmiernie sypkie lub błotniste.

Wymiary: długość mierzona po stoku 4-12 m (w terenie naturalnym może być dłuższa), nachylenie 30-45 stopni, szerokość trasy min. 1,5-2 m.

O – NISKIE PRZEJAZDY

Trzy bramki stabilnie umocowane w podłożu z poziomo umieszczonymi poprzeczkami. Pionowe elementy mają być wykonane ze słupków drewnianych. Możliwe jest wykorzystanie drzew lub krzewów. Poziome poprzeczki najlepiej drewniane lub plastikowe o średnicy zapewniającej sztywność na całej długości, umocowane na pionowych elementach w taki sposób, aby potrącenie ich powodowało spadanie ze słupków. Bramki powinny być usytuowane tak, aby przejazd odbywał się po linii prostej.

Wymiary: wysokość zawieszenia poprzeczek od podłoża 1,8 m, szerokość między słupkami 1,5 m, odległości między bramkami 1,0-1,2 m.

O – PRZEJAZD PRZEZ WODĘ – BRÓD

Naturalny lub sztuczny zbiornik wodny, potok lub fragment rzeki. Dno nie może być bagniste, na dnie nie mogą leżeć kamienie lub gałęzie i korzenie powodujące zakleszczenie się kopyt. Przy wodach płynących nurt wody nie może być zbyt szybki. Trasa przejazdu w wodzie dokładnie zaznaczona dodatkowymi tyczkami. Brzegi przeszkody nie mogą

mieć nachylenia większego niż 45 stopni. Co najmniej jeden dłuższy brzeg powinien być płaski na szerokości co najmniej 1 m.

Wymiary: szerokość min. 1 m, długość ok. 5 m, głębokość 0,2-0,8 m.

O – BRAMKA Z ZAMKNIĘCIEM (należy otworzyć, przejechać i zamknąć za sobą bramkę)

Bramka drewniana lub metalowa jednoskrzydłowa na słupach umocowanych stabilnie w podłożu. Zamykana na zapadkę lub sztywną obejmę umocowaną w pobliżu górnej krawędzi bramki. Otwierana w kierunku wjazdu.

Wymiary bramki: wysokość 1,2 m, szerokość 1,0-1,2 m. Szerokość całej konstrukcji 2-3 m.

O – CIASNY PRZEJAZD, KORYTARZ

Ułożone na powierzchni równolegle dwie ściany z drągów, desek lub bali słomy tworzące ciasny korytarz. Powierzchnia ścian od wewnątrz pozbawiona ostrych krawędzi lub wystających sęków i gałęzi.

Wymiary: wysokość min. 1,5 m, szerokość między wewnętrznymi ścianami 0,8 m, długość 3-4 m.

O – SKOK PRZEZ STACJONATĘ

Wymiary: wysokość 0,5 m, szerokość 3-4 m.

O – WIATROŁOM

Rozrzucone na powierzchni nieregularnie belki lub kłody. Powierzchnia elementów pozbawiona ostrych krawędzi lub wystających sęków i gałęzi.

Wymiary: długość przeszkody 4 m, szerokość 2 m.

O – KŁADKA NA PODWYŻSZENIU

Konstrukcja kładki z drewna, nawierzchnia szorstka (niedopuszczalna jest konstrukcja ażurowa). Konstrukcja całości powinna być sztywna w każdej płaszczyźnie i umocowana do podłoża w sposób uniemożliwiający jakiekolwiek przemieszczanie. Podparta w 3-4 punktach o podłoże.

Wymiary kładki: długość 4 m, szerokość 0,7 m, grubość zapewniająca sztywność na całej długości min. 5 cm. Wysokość kładki od podłoża 30 cm.

O – LABIRYNT

Dwie równoległe linie utworzone przez umocowane na odpowiedniej wysokości od podłoża drągi, belki ułożone w zygzak dający możliwość swobodnego wykręcenia się konia. Konstrukcja całości powinna być sztywna w każdej płaszczyźnie i umocowana do podłoża w sposób uniemożliwiający jakiekolwiek przemieszczanie.

Wymiary: szerokość od wewnętrznej strony labiryntu 0,6 m, łączna długość przeszkody 10 m. Wysokość elementów przeszkody od podłoża 15-20 cm.

2. Lista przeszkód dowolnych (spośród których wybiera się cztery przeszkody)

D – BRAMKA SALOON

Bramka drewniana dwuskrzydłowa na słupach umocowanych stabilnie w podłożu. Otwierana w kierunku wjazdu pod naporem piersi konia, zamykająca się samoczynnie po

przejechaniu konia. Naprężenie sprężyn zamykających bramkę i boki bramki muszą być tak skonstruowane, aby nie uszkodzić boków konia i nóg jeźdźca.

Wymiary bramki: szerokość obu skrzydeł 1,5 m, wysokość 1,2 m. Szerokość całej konstrukcji 3 m.

D – WĄSKA DROGA NA WPROST

Dwie równoległe linie utworzone przez umocowane na odpowiedniej wysokości od podłoża drągi, belki. Konstrukcja całości powinna być sztywna w każdej płaszczyźnie i umocowana do podłoża w sposób uniemożliwiający jakiekolwiek przemieszczanie.

Wymiary: szerokość od wewnętrznej strony 35 cm, długość przeszkody 5 m. Wysokość elementów przeszkody od podłoża 15-20 cm.

D – WĄSKA DROGA PO ŁUKU W PRAWO LUB W LEWO

Dwie równoległe linie wygięte w lekki łuk utworzone przez umocowane na odpowiedniej wysokości od podłoża drągi, belki. Konstrukcja całości powinna być sztywna w każdej płaszczyźnie i umocowana do podłoża w sposób uniemożliwiający jakiekolwiek przemieszczanie.

Wymiary: szerokość od wewnętrznej strony 40 cm, długość przeszkody 4 m, łuk o promieniu 5 m. Wysokość elementów przeszkody od podłoża 15-20 cm.

D – SKOK POSŁUSZEŃSTWA

Dwa pnie, kłody lub kostki słomy ułożone w stosunku do siebie pod kątem 120 stopni. Powierzchnia pni lub kłód pozbawiona ostrych krawędzi lub wystających sęków i gałęzi.

Wymiary: wysokość przeszkody 30-40 cm, szerokość między końcami rozwartymi 1,2 m. Średnica pnia lub grubość kostki 40 cm. Długość pnia, kłody lub kostki 0,6 m.

D – WYSKOK NA PRÓG

Próg naturalny lub sztuczny. Krawędź wzmocniona poziomą belką lub deską na całej szerokości w taki sposób, aby zachowała swój kształt i położenie przez czas przejazdu wszystkich zawodników. Ściana pionowa progu zabezpieczona przed uszkodzeniami kopytami i przed osypywaniem się. Podłoże pozbawione ostrych kamieni, gałęzi i wystających korzeni. Nie powinno być nadmiernie błotniste. Dopuszczalne jest wykonanie przeszkody w formie zagłębienia w terenie. W tym przypadku wyjazd z zagłębienia nie powinien mieć spadku większego niż 20 stopni.

Wymiary: wysokość progu 0,5 m, szerokość min. 1,5 m, długość min. 2 m.

D – ZESKOK Z PROGU

Próg naturalny lub sztuczny. Krawędź wzmocniona poziomą belką lub deską na całej szerokości w taki sposób, aby zachowała swój kształt i położenie przez czas przejazdu wszystkich zawodników. Ściana pionowa progu zabezpieczona przed uszkodzeniami kopytami i przed osypywaniem się. Podłoże pozbawione ostrych kamieni, gałęzi i wystających korzeni. Nie powinno być nadmiernie błotniste. Dopuszczalne jest wykonanie przeszkody w formie zagłębienia w terenie. W tym przypadku wyjazd z zagłębienia nie powinien mieć spadku większego niż 20 stopni.

Wymiary: wysokość progu 0,5 m, szerokość min. 1,5 m, długość min. 2 m.

D – SLALOM MIĘDZY TYCZKAMI

Na podłożu stabilnie umieszczone równomiernie na osi sześć pionowych tyczek.

Wymiary: wysokość tyczek 2 m, odległość między tyczkami 1,5-2 m.

D – BRAMKA Z FIRANKAMI

Bramka stabilnie umocowana w podłożu. Elementy mogą być wykonane ze słupków drewnianych lub rur metalowych. Pozioma poprzeczka, na której równomiernie rozmieszczone są fruwające wstążki, powinna mieć średnicę zapewniającą sztywność na całej długości.

Wymiary: wysokość poprzeczki od podłoża 2 m, szerokość między słupkami 1,5 m, długość wstążek 1 m.

D – PRZEJAZD PRZEZ RÓW

Naturalny lub sztuczny rów; dno rowu nie może być wypełnione wodą. Podłoże pozbawione ostrych kamieni, gałęzi i korzeni, nie powinno być nadmiernie błotniste.

Wymiary: głębokość 1,5 m, szerokość nie mniejsza niż 3 m, długość nie mniejsza niż 3 m. Nachylenie ścian od strony wjazdu i wyjazdu nie większe niż 40 stopni.

D – SKOK PRZEZ PIEŃ DRZEWA

Pień drzewa lub kilka pni ułożonych jeden na drugim umocowanych w sposób uniemożliwiający ich przesunięcie. Powierzchnia pni pozbawiona ostrych krawędzi lub wystających sęków i gałęzi.

Wymiary: wysokość 0,5 m, szerokość 2 m. Średnica pnia lub pni nie większa niż 0,4 m.

D – ŻYWOPŁOT

Naturalny lub sztuczny żywopłot. Stałe elementy (drągi, deski itp. mocujące gałęzie) przeszkody sztucznej nie mogą być umocowane wyżej niż 30 cm od podłoża.

Wymiary: wysokość 0,5 m, grubość 20-30 cm, min. szerokość przeszkody 2 m.

D – COFANIE

Na podłożu sypkim lub trawiastym wyznaczony pas za pomocą dwóch równoległych belek, desek lub rur.

Wymiary: pas o długości 3 m i szerokości mierzonej wewnątrz 1 m.

§ 4

Punkty karne naliczane są za:

1. uzyskany czas powyżej normy przy tolerancji 10 s – 0,25 pkt/1s
2. uzyskany czas poniżej normy przy tolerancji 10 s – 0,50 pkt/1s
3. jeden upadek jeźdźca – 25 pkt. (także zejście z konia między liniami startu i mety)
4. pokonanie odcinka trasy między trzema ostatnimi przeszkodami chodem innym niż kłus i nie po najkrótszej trasie do mety – 8 pkt. (przejście do stępa lub galopu powyżej trzech foule).

§ 5

Dyskwalifikacja następuje za:

1. jeżdżenie po trasie na jakichkolwiek koniach, z wyjątkiem własnego przejazdu;
2. brutalne obchodzenie się z koniem;
3. widoczna kontuzja konia (kulawizna, zranienia);
4. skorzystanie z pomocy grzecznościowej;
5. drugi upadek jeźdźca lub pierwszy upadek konia;
6. przekroczenie 50% normy czasu, tzw. czas maksymalny;
7. potrójna odmowa na tej samej przeszkodzie;
8. ominięcie (przejechanie obok) więcej niż 3 przeszkód w konkursie.

SZCZEGÓŁOWY REGULAMIN POLOWEJ PRÓBY ZAPRZĘGOWEJ

1. Polowa próba zaprzęgowa odbywa się w ciągu jednego dnia. Przeprowadzana jest w pojedynkę w lekkim 2-osiowym pojeździe zaopatrzonym w hamulce, o dwóch dyszlach, którego waga wraz z powożącym ma wynosić 100% masy ciała konia. W czasie próby obowiązuje uprząż szorowa lub chomątowa, kiełzno niekaleczące pyska konia, uzda bez okularów.
2. Powożący musi mieć ukończone 16 lat.
3. Polowa próba zaprzęgowa składa się z czterech elementów przeprowadzanych w następującej kolejności:
   A. Zręczność powożenia na placu z przeszkodami
   B. Ruch w kłusie na dystansie 1 km
   C. Ruch w stępie na dystansie 500 m
   D. Badanie tętna i oddechów po upływie 30 min. od zakończenia stępa.
4. W całej próbie koń może uzyskać maksymalnie 80 punktów bonifikacyjnych liczonych według następującego klucza:

A. Zręczność powożenia	maks. 40 pkt.
B. Ruch w kłusie	maks. 15 pkt.
C. Ruch w stępie	maks. 20 pkt.
D. Tętno i oddechy	maks. 5 pkt.

5. Przed rozpoczęciem próby konie są badane przez lekarza weterynarii oraz określane jest tętno i oddechy spoczynkowe.

ZRĘCZNOŚĆ POWOŻENIA

1. Próba zręczności powożenia z przeszkodami odbywa się na płaskim placu o powierzchni minimalnej 2500 m2. Podłoże piaszczyste, żwirowe lub trawiaste. Próba rozgrywana jest na dystansie 300-500 m, w tempie 140-200 m/min. Dokładny dystans, tempo, norma czasu, kolejność przeszkód oraz punkty bonifikacyjne za prawidłowe pokonanie przeszkód podawane są przez Komisję Sędziowską na odprawie technicznej, po uwzględnieniu podłoża i warunków pogodowych.
2. Chodem obowiązkowym jest stęp i kłus.
3. Trasa przebiegu próby zawiera zawsze 8 ponumerowanych przeszkód, punktowanych po 5 pkt każda. Przeszkodami tymi są:
   – bramka pojedyncza z piłeczkami – 3 szt.
   – bramka podwójna z piłeczkami (odległość między bramkami 3-4 m) – 2 szt.
   – „L" w lewo (szerokość na wjeździe – 3,5 m, szerokość na wyjeździe – 2,5 m, długość elementów wewn. – po 4 m, zewn. – 6,5 i 7,5 m) – 1 szt.
   – „L" w prawo – 1 szt.
   – slalom (pięć tyczek rozstawionych co 10 m) – 1 szt.

4. Rozstaw bramek w stosunku do rozstawu osi jest większy o 60 cm.
5. Wynikiem końcowym tej części próby jest suma punktów bonifikacyjnych za prawidłowe pokonanie przeszkód, w ustalonej normie czasu. Przekroczenie normy czasu karane będzie 1 pkt karnym za każde rozpoczęte 5 sekund. Przekroczenie normy czasu o więcej niż 20% powoduje dyskwalifikację.

Ruch w kłusie

1. Próba ruchu w kłusie odbywa się po drodze utwardzonej na dystansie 1 km. Podłoże żwirowe lub piaszczyste, regularnie ukształtowane.
2. Norma czasu wynosi 4'45″ min. Za uzyskanie czasu w normie przyznaje się 15 pkt bonifikacyjnych. Za przekroczenie normy czasu o każde rozpoczęte 5 sek liczony jest 1 pkt karny. Uzyskanie czasu 5'56″ min oraz powyżej skutkuje dyskwalifikacją.
3. Każde przejście do galopu (nie więcej niż 5 foule galopu) skutkuje 1 pkt karnym. Galop dłuższy niż 5 foule oraz czwarte zagalopowanie skutkują dyskwalifikacją.
4. Wynikiem końcowym tej części próby jest liczba punktów bonifikacyjnych wyliczona na podstawie uzyskanego czasu.

czas	4'30″ i poniżej	4'31″ - 4'35″	4'36″ - 4'40″	4'41″ - 4'45″	4'46″ - 4'50″
pkt bonifik.	15	14	13	12	11
czas	4'51″ - 4'55″	4'56″ - 5'00″	5'01″ - 5'05″	5'06″ - 5'10″	5'11″ - 5'15″
pkt bonifik.	10	9	8	7	6
czas	5'16″ - 5'20″	5'21″ - 5'25″	5'26″ - 5'30″	5'31″ - 5'35″	5'36″ - 5'40″
pkt bonifik.	5	4	3	2	1
czas	5'41″ i powyżej				
pkt bonifik.	dyskwalifikacja				

Ruch w stępie

1. Próba ruchu w stępie odbywa się bezpośrednio po zakończeniu kłusa, na dystansie 500 m.
2. Norma czasu wynosi 5'30″ min. Za uzyskanie czasu w normie przyznaje się 15 pkt bonifikacyjnych. Za przekroczenie normy czasu o każde rozpoczęte 5 sek liczony jest 1 pkt karny, a za uzyskany czas poniżej normy – 1 pkt bonifikacyjny za każde 5 sek, nie więcej jednak niż 5 pkt bonif. Uzyskanie czasu 6'41″ min oraz powyżej skutkuje dyskwalifikacją.
3. Każde przejście do kłusa (nie więcej niż 5 kroków) skutkuje 1 pkt karnym. Kłus dłuższy niż 5 kroków oraz czwarte zakłusowanie skutkują dyskwalifikacją.

4. Wynikiem końcowym tej części próby jest liczba punktów bonifikacyjnych wyliczona na podstawie uzyskanego czasu.

czas	5'09'' i poniżej	5'10'' - 5'14''	5'15'' - 5'19''	5'20'' - 5'24''	5'25'' - 5'29''
pkt bonifik.	20	19	18	17	16
czas	5'30''	5'31'' - 5'35''	5'36'' - 5'40''	5'41'' - 5'45''	5'46'' - 5'50''
pkt bonifik.	15	14	13	12	11
czas	5'51'' - 5'55''	5'56'' - 6'00''	6'01'' - 6'05''	6'06'' - 6'10''	6'11'' - 6'15''
pkt bonifik.	10	9	8	7	6
czas	6'16'' - 6'20''	6'21'' - 6'25''	6'26'' - 6'30''	6'31'' - 6'35''	6'36'' - 6'40''
pkt bonifik.	5	4	3	2	1
czas	6'41'' i powyżej				
pkt bonifik.	dyskwalifikacja				

TĘTNA I ODDECHY

1. Po upływie 30 min od zakończenia próby stępa obowiązkowo badane są tętno i oddechy. Uzyskane wyniki parametrów porównuje się z wartościami spoczynkowymi.
2. Punkty przyznaje się za wartość sumy różnic tętn i oddechów (wysiłkowych i spoczynkowych) według następującej skali:

– do 5 pkt	– 5 pkt
– do 10 pkt	– 4 pkt
– do 15 pkt	– 3 pkt
– do 20 pkt	– 2 pkt
– do 25 pkt	– 1 pkt
– powyżej 25 pkt	– 0 pkt bonifikacyjnych.

Warunkiem zdania próby dzielności jest ukończenie i zaliczenie co najmniej dwóch z trzech konkurencji zasadniczej próby dzielności, w tym obowiązkowo oceny eksterierowej – płytowej. Przy zachowaniu powyższych warunków uzyskanie wyniku min. 95 pkt bonif. dla ogierów i min. 85 pkt bonif. dla klaczy na 130 możliwych jest podstawą zaliczenia próby dzielności.

Konkurs wygrywa zawodnik, który zgromadzi największą liczbę punktów bonifikacyjnych, wynikających z prawidłowego pokonania przeszkód na całej obowiązującej trasie. Przy identycznym wyniku dwóch zawodników decyduje czas przejazdu bliższy normie.

Z każdej konkurencji próby dzielności powinien być sporządzony protokół podpisany przez Komisję Sędziowską zawierający szczegółowe dane o koniach, ich hodowcach i wystawcach oraz oceny i lokaty, który daje podstawę do wpisu przez prowadzącego księgę wyników próby do dokumentów hodowlanych konia oraz w kolejnych wydawanych tomach Księgi Stadnej koni rasy huculskiej (w załączeniu wzory kart oceny i protokołów).

III. Czempionat Użytkowy Koni Rasy Huculskiej

Fakultatywnym sprawdzianem wartości użytkowej dla koni huculskich jest zaliczenie z wynikiem pozytywnym Czempionatu Użytkowego Koni Rasy Huculskiej. W skład tej próby, oprócz elementów wchodzących w zasadniczą próbę dzielności, wchodzi jeszcze próba wytrzymałościowo-kondycyjna, będąca sprawdzianem wytrzymałości i wytrenowania konia. Minimalny wiek konia rasy huculskiej biorącego udział w próbie wytrzymałościowej to ukończone 4 lata. Jest to próba pod jeźdźcem na dystansie 15-20 km przy minimalnym tempie 8 km/h i maksymalnym tętnie na mecie 64 uderzenia/min.

Dokładny dystans, tempo, norma czasu, kolejność startu podawane są przez Komisję Sędziowską na odprawie technicznej przed rozgrywaną konkurencją, po uwzględnieniu konfiguracji terenu, rodzaju podłoża i warunków pogodowych.

Maksymalna ilość punktów bonif. do zdobycia w próbie wytrzymałościowo-kondycyjnej to 80.

Ogółem za wszystkie konkurencje Czempionatu Użytkowego Koni Rasy Huculskiej maksymalna ilość punktów bonif. możliwa do zdobycia wynosi 210:

1. Ocena eksterieru	maks. 50 pkt. bonif.
2. Ścieżka huculska lub próba zaprzęgowa	maks. 80 pkt. bonif.
3. Próba wytrzymałościowo-kondycyjna	maks. 80 pkt. bonif.
Razem	maks. 210 pkt. bonif.

Tytuł Czempiona Użytkowego Koni Rasy Huculskiej otrzymuje koń, który uzyskał najwyższą ilość punktów, ale nie mniej niż 170. O kolejności miejsc w Czempionacie Użytkowym Koni Rasy Huculskiej w przypadku takiej samej ilości punktów u dwóch lub więcej par koń – jeździec decyduje lepszy wynik za ścieżkę huculską, a w przypadku i takiej równości, lepszy wynik uzyskany na płycie, itd.

Z każdej konkurencji próby dzielności powinien być sporządzony protokół podpisany przez Komisję Sędziowską zawierający szczegółowe dane o koniach, ich hodowcach i wystawcach oraz oceny i lokaty, który daje podstawę do wpisu przez prowadzącego księgę wyników próby do dokumentów hodowlanych konia oraz w kolejnych wydawanych tomach Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej (w załączeniu wzory kart oceny i protokołów).

Załącznik nr 3.
Kategoryzacja ogierów rasy huculskiej

I. Kategoria C

Kategorię C otrzymuje każdy ogier wpisany do Księgi Stadnej.

II. Kategoria B

Kategorię B najwcześniej po ukończeniu 5 lat może uzyskać ogier, który zaliczył zasadniczą próbę polową i po którym opisano co najmniej 4 źrebięta ze średnią oceną nie niższą niż 16 pkt.

III. Kategoria A

Kategorię A najwcześniej po ukończeniu 8 lat może uzyskać ogier, który posiada kategorię B, zaliczył Ogólnopolski Czempionat Użytkowy z wynikiem nie niższym niż 160 punktów oraz pozostawił co najmniej 5 sztuk potomstwa wpisanego do Księgi Stadnej.

Nowym zasadom kategoryzacji obowiązkowo podlegają wszystkie ogiery rasy huculskiej wpisane do Księgi Stadnej po 1 lipca 2005 r., pozostałe ogiery – na wniosek ich właścicieli.